

27.11.2015

PUUMARKKINATYÖRYHMÄN KOKOUS 4/2015

Aika: Keskiviikko 25.11.2015 klo 14.30–16.15

Paikka: Maa- ja metsätalousministeriö, Hallituskatu 3, kokoushuone Niskavuori

Osallistujat:

Kimmo Tiilikainen MMM (puheenjohtaja), Juha Niemelä MMM/LVO, Marja Kokkonen MMM/LVO, Mika Kuismanen VM, Helena Silvonen UM, Tomi Salo Metsäteollisuus ry, Pauli Rintala MTK, Riitta Hänninen Luke, Janne Partanen Stora-Enso Oyj, Juha Mäntylä Metsä-Group, Sauli Brander UPM-Kymmene Oyj, Kai Merivuori Suomen Sahat ry, Marko Mäki-Hakola MTK, Jaakko Temmes Etämetsäomistajien liitto ry, Jari Kostama Energiateollisuus ry, Matti Peltola Koneyrittäjät, Johanna Laiho-Kauranne Luke, Aarre Peltola Luke, Aki Hostikka Suomen metsäkeskus, Matti Mäkelä, MMM/LVO (sihteeri)

1. Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Puheenjohtaja ministeri Tiilikainen avasi kokouksen. Puheenjohtaja totesi avauksessa, että puumarkkinaosapuolien päätös sähköisen puumarkkinapaikan perustamisesta on erinomainen askel koko metsälalle ja välitti kiitokset kaikille valmisteluun tässä vaiheessa osallistuneille.

Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin (liite 1).

2. Markkinakatsaus

Tomi Salo kävi läpi markkinakatsauksessaan puun ostomäärien ja tuonnin kehitystä sekä puun tehdaskustannuksien kansainvälistä vertailua eri puutavaralajeille. Salo totesi, että tehdaskustannuksia vertaamalla voidaan tunnistaa yksi selkeä syy siihen, miksi mekaaniseen metsäteollisuuteen ei Suomessa nykyisin investoida. Salo myös muistutti, että sellun, kartongin ja paperin kilpailukyvyissä on eroja eikä paperiliiketoiminnan kustannuksia voida nostaa nykyisestä. Lisäksi Salo esitteli keskeisiä kehittämistoimenpiteitä puumarkkinoiden tasapainoisen toiminnan turvaamiseksi. Kehitteillä olevasta sähköisestä puumarkkinapaikasta hän totesi, että metsälalan toimijoiden näkökulmasta hanke on suurin positiivinen yksittäinen työ, jolla edistetään puun liikkeelle saantia. Sukupolvenvaihdosten nopeuttamisesta hän totesi, että kannustimet olisi tärkeä kytkeä puukauppaan ja että kuolinpesät ovat iso haaste, joka tulee ratkaista. Kembra-järjestelmästä Salo totesi, että järjestelmä on tullut nykymuodossaan tiensä päähän ja että kehityssuunnaksi tulisi ottaa markkinatalouden ehdoilla toimiva uuden sukupolven kannustinjärjestelmä.

Marko Mäki-Hakola totesi markkinakatsauksessa, että MTK on pitkälti samoilla linjoilla Salon esittämistä kehittämistoimenpiteistä ja lisäsi, että metsälalla tehdään hyvää yhteistyötä eri osapuolien välillä. Mäki-Hakola korosti, että myös valtion tulisi tulla mukaan sähköisen puumarkkinapaikan kehittämiseen. Ajankohtaista toimenpidelistaa hän täydensi myös infrastruktuurin kunnossapitovelan kohdentamisella ja totesi, että metsälalan näkökulmasta keskeisten kohteiden tulee näkyä hanke-esityksissä. Puumarkkinoista Mäki-Hakola totesi, että markkinoilla on puusta ylitarjontaa. Lisäksi hän totesi, että kaikkien puumarkkinaosapuolien tulisi

27.11.2015

tarkastella omaa toimintaa ja mahdolliset kyseenalaiset toimintamallit pitäisi yhteistyössä ratkaista.

Matti Peltola totesi, että puunkorjuussa metsäkoneyrittäjät ovat joutuneet lomauttamaan kuljettajia ja että kapasiteetti on vajaakäytöllä. Lisäksi Peltola muistutti, että myös seuraavien hallitusten tulisi panostaa tieverkostoon ja kertyneen korjausvelan laskemiseen.

Kai Merivuori esitteli markkinanäkymiä sahateollisuuden näkökulmasta. Hän esitteli muun muassa sahatavaran tuotannon, vientimäärän ja keskihinnan kehitystä. Merivuori totesi, että suomalaisen havusahatavaran tuotanto putoaa kuluvana vuonna noin viisi prosenttia, sivutuotteista on ylitarjontaa ja että etenkin mäntysahatavaran markkinatilanne on vaikea. Lisäksi hän totesi, että ruotsalaiset sahat ovat säilyttäneet kilpailukykynsä ja tuotanto on nykyisin ennätysellisen suurta.

Puheenjohtaja totesi markkinakatsauksen lopuksi, että hallitusohjelmassa mukaisesti hallitus on käynnistänyt ohjelman liikenneverkon korjausvelan vähentämiseksi ja käyttää siihen noin 600 miljoonaa, jonka lisäksi vaalikauden aikana toteutetaan 300 miljoonaa euron painopisteen siirto uusista infrastruktuurihankkeista perusväylänpitoon. Puheenjohtaja totesi, että kohteita kartoitetaan ja biotalouden edellytysten parantaminen on yksi kriteeri rahoituksen suuntaamisessa.

3. Puukauppatilastoinnin muutokset Luonnonvarakeskuksessa

Johanna Laiho-Kauranne esitteli muun muassa Luonnonvarakeskuksen uutta asemaa tilastoviranomaisena, tilastoviranomaistoiminnan periaatteita sekä tilastointiin tulevia muutoksia (liite 2a). Laiho-Kauranne totesi, että puukaupan tilastojen julkaisemiseen on jouduttu tekemään muutoksia, koska nykyinen tiedonantajien määrä ei mahdollista tilastotietojen julkaisemista alueittain kuukausitasolla. Hän totesi, että tilanteen korjaamiseksi Luonnonvarakeskuksella on lainsäädännön antama mahdollisuus aloittaa yrityskohtainen tiedonkeruu Metsäteollisuus ry:n jäsenyrityksiltä sekä laajentaa tilastojen tiedonkeruu metsänhoitoyhdistysten toimituspuuhun. Hän korosti, että tulevien muutosten myötä aineisto parantaa mahdollisuuksia aluetietojen kuukausittaiseen julkaisemiseen sekä aluejaottelun mahdollisten muutostarpeiden toteuttamiseen. Samalla hän toi esille, että tilastoviranomaisesta ei anneta mitään tietoja tietojen toimittajista, ei edes tutkijoiden käyttöön. Aikataulusta Laiho-Kauranne totesi, tiedonkeruuta laajennetaan vuoden 2016 alusta lähtien. Hän totesi myös, että osapuolille lähetetään asiasta tiedotteella (liite 2b).

Marko Mäki-Hakola totesi, että kuukausitason aluutilastojen puuttuminen on nykyisin tilastojen heikkous ja kannatti toimenpiteitä kattavuuden parantamiseksi. Lisäksi hän korosti, että tilastojen luotettavuuden näkökulmasta on tärkeää, että tilastoihin saadaan puun hinnat ilman oheispalveluita. Mäki-Hakola totesi, että tilastoinnissa olisi kehitettävää lopputuotteiden osalta. Lisäksi keskustelussa todettiin, että Luonnonvarakeskuksen tilastoinnin muutoksille on tärkeä saada puumarkkinaosapuolinen tuki ja että Tilastokeskuksen ja Luonnonvarakeskuksen työjaossa puukaupan kantohintaindeksit kuuluvat Luonnonvarakeskukselle.

4. Puukaupparjousten tukkiprosenttien vertailujen avoimuus

Pauli Rintala esitteli tarpeita puukaupan tarjousvertailuille sekä metsänhoitoyhdistysten toimintamallia tarjousvertailuissa (liite 3). Hän korosti, että puun ostajat antavat nykyisin metsänomistajille erilaisia ja rakenteeltaan toisistaan poikkeavia tarjouksia, jonka johdosta tarjousvertailuille muodostuu kysyntää. Hän totesi, että metsänhoitoyhdistysten tarjousvertailussa hyödynnetään tietojärjestelmää, joka antaa ostajakohtaisen katkontaennusteen. Rintala tote-

27.11.2015

si, että ostajakohtaiset katkojaennusteet perustuvat toteutuneisiin leimikoihin, jotka on saatu puutavaran mittausasiakirjoista. Rintala korosti, että vain ostaja voi vaikuttaa pohjatietoon, jonka perusteella järjestelmä antaa ennusteensa.

Keskustelussa Salo totesi, että osapuolien välisen luottamuksen lisäämiseksi puun ostajilla tulisi olla mahdollisuus tarkastaa yritystä koskevat tiedot, joita käytetään järjestelmässä. Salo korosti, että osapuolien välistä luottamusta ei lisää se, että metsänhoitoyhdistyksen oma tarjous on usein arvioitavien tarjousten joukossa. Juha Mäntylä totesi, että puumarkkinatyöryhmän tulisi antaa suositus tarjousvertailun yhteisistä pelisäännöistä. Hän lisäsi, että yhdistyksiltä ei ole saatu tietoa mitä puukauppoja järjestelmän aineistoon sisältyy. Sauli Brander ehdotti, että toimijoille tulisi tarjousvertailun jälkeen antaa vähintään tiedoksi se, minkälaisen katkokaennusteen järjestelmä antoi tulokseksi.

Rintala totesi, että metsänomistajat maksavat palvelusta ja päättävät miten palvelun tuloksia tai tietoja annetaan eteenpäin. Marko Mäki-Hakola totesi, että metsänhoitoyhdistyksissä korjuupalvelun ja tarjousten vertailun toiminnat on eriytetty ja että MTK kutsuu osapuolet miettimään keinoja asian ratkaisemiseksi.

Todettiin myös, että metsänhoitoyhdistyslain muutoksen vaikutuksia tullaan arvioimaan suunnitelmien mukaan vuonna 2017.

5. Suomen metsäkeskuksen metsänkäyttöilmoituksiin perustuva hakkuuaikomusennuste ja sen jatkokehitys

Aki Hostikka esitti lyhyesti Suomen metsäkeskuksen hakkuuaikomusten uutta seurantapalvelua ja sen ajateltua kytkentää alueellisten metsäohjelmien seurantaan (liite 4).

Keskustelussa Sauli Brander totesi, että Suomen metsäkeskuksen uutuus on positiivinen palvelu. Marko Mäki-Hakola puolestaan totesi, että palvelu antaa tietoa, mutta kysyi samalla, onko metsäkeskuksen resursseja käytetty oikeaan käyttötarkoitukseen kun esimerkiksi Kemeraan liittyvät tietojärjestelmiä ei ole saatu käyttöön. Todettiin, että palvelun tuottaminen on automatisoitu eikä kehitystyö ole vaikuttanut Kemera-järjestelmien kehittämiseen.

Puheenjohtaja muistutti, että palvelu jatkojalostaa Suomen metsäkeskuksen keräämää ajantasaista tietoa hyötykäyttöön. Lisäksi keskustelussa todettiin, että lopputuotteita koskevan markkinatiedon lisäämiseksi käynnissä on hanke, jossa on tarkoituksena luoda sahatavarakkeille hintaindeksi.

6. Muut asiat

Salo totesi, että kuluvana syksynä Metsäteollisuudella on ollut poikkeuksellisen vähän vuoropuhelua keskeisten poliittisten päättäjien ja virkamiesten kanssa. Salo toivoi, että vuoropuhelu lisääntyisi, koska sidosryhmiä osallistava malli koetaan suomalaiseksi vahvuudeksi. Puheenjohtaja korosti vuoropuhelun tärkeyttä.

Marja Kokkonen muistutti, että Pöyryn selvitys biotalousinvestointien raaka-ainehuollon turvaamisesta valmistui syksyllä ja että puumarkkinatyöryhmän jäsenet voisivat miettiä nouseeko selvityksestä esityksiä, joita olisi hyvä käsitellä seuraavissa kokouksissa. Aihe-esitykset voi toimittaa työryhmän sihteerille.

7. Seuraava kokous

27.11.2015

Seuraava kokous pidetään tiistaina 8.3.2016 klo 9.00–11.00

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja totesi, että kokouksessa käytiin hyvää keskustelua ja muistutti hallituksen puunkäytölle asettamasta tavoitteesta sekä toimenpiteistä kilpailukyvyn parantamiseksi. Puheenjohtaja muistutti lisäksi tulevasta ilmastokokouksesta ja sen tavoitteista. Ilmastoneuvotteluiden linjaukset vaikuttavat suuresti metsätalouteen ja koko metsäalaa. Puheenjohtaja kiitti osallistujia ja päätti kokouksen kello 16.15.